

Guide: Få indsigt i elevernes perspektiver

Få indsigt i elevernes perspektiver

Hvordan oplever dine elever din undervisning? Hvad kendetegner en rigtig god time, når eleverne selv skal sige det? Og hvordan står det ifølge eleverne til med fællesskabet i klassen? Redskabet her er en god metode til at få indsigt i elevernes oplevelser og erfaringer, og dermed kan du som lærer eller pædagog få ny central viden til arbejdet med at udvikle undervisningen og skoledagen.

Det er vigtigt at have indblik i elevernes oplevelse af undervisningen og skoledagen for at kunne tilrettelægge en undervisning og en dag, der giver alle elever gode muligheder for at lære, udvikle sig og trives.

Redskabet er med seks trin og få remedier en enkel metode til at få indblik i elevernes forskellige oplevelser, fx af det seneste undervisningsforløb, af de anvendte arbejdsformer eller af læringsmiljøet.

Redskabet består af:

- Gode råd til din forberedelse af, hvad du gerne vil høre eleverne om
- Seks trin, der giver dig en klar ramme for forløbet af din dialog med eleverne
- En skydeskive, der er med til at åbne dialogen om, hvad eleverne finder vigtigt og mindre vigtigt og hvorfor.

Du kan bruge redskabet til en fokuseret dialog med tre-fem elever ad gangen. Ofte vil 30-40 minutter til dialogen være nok.

Stil spørgsmål – og lyt

Helt centralt er det tema, som du gerne vil vide mere om, og dermed de spørgsmål, du vil stille eleverne. Du formulerer selv spørgsmålene. Ønsker du fx viden om elevernes oplevelse af læringsmiljøet i klassen, kunne dine overordnede spørgsmål være: "Hvad synes du, er med til at gøre det rart og trygt at være i klassen?" Og: "Hvad synes du, er med til at gøre det ubehageligt og utrygt at være i klassen?"

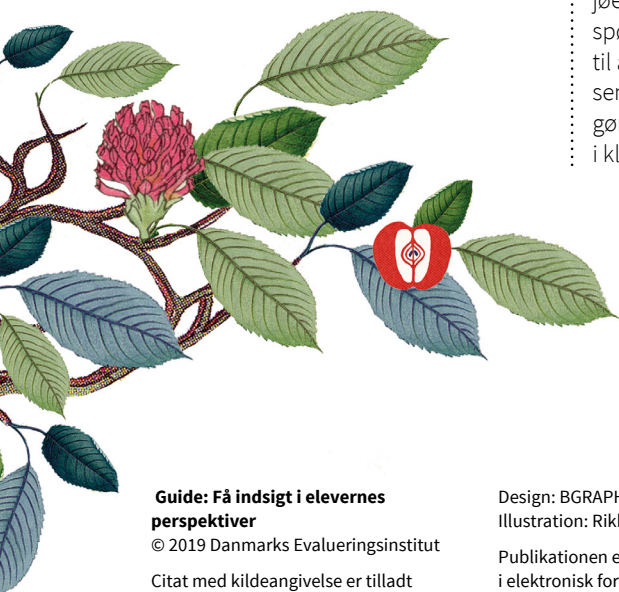
Vær opmærksom på at lytte åbent til eleverne, og lad din egen oplevelse af eksempelvis læringsmiljøet træde helt i baggrunden.

Skydeskiven åbner dialogen

Som en del af dialogen placerer eleverne post-its med deres svar på spørgsmålene på skydeskiven.

Idet eleverne placerer deres svar på skydeskiven, bliver det muligt for dig at dykke ned i de svar, eleverne hver især har formuleret på deres post-its. Fx ved at spørge til detaljer, nuancer og konkrete beskrivelser.

Hvad er det fx, der gør, at Lucca fra 5. klasse har sat sin post-it med ordene ro/larm i midten af skiven? Denne post-it og Luccas overvejelser over, hvor den skal placeres, gør, at læreren kan spørge til elevernes oplevelse af støj og uro og muligheden for at kunne koncentrere sig. Fx ved at spørge: "Hvornår oplever I, at larmen opstår? Er det i særlige situationer, sidst på dagen eller i bestemte timer? Hvordan kan jeg som lærer hjælpe til at skabe ro på en god måde? Og har I (eleverne) eksempler på timer uden larm, hvor I kunne koncentrere jer rigtig godt?"

Sådan forbereder du din dialog med eleverne

Før du tager fat på dialogen med eleverne, er det vigtigt, at du forbereder dig. Her er en kort række punkter og råd, som sender dig godt på vej.

- Gør dig klart, hvilket tema du vil i dialog med eleverne om. Temaet afgør, hvilke overordnede spørgsmål du kan stille. Formulér nogle få spørgsmål på forhånd, fx "hvilke arbejdsformer holder du særligt af?" og "hvilke arbejdsformer bryder du dig ikke om?". Det er først i selve dialogen, at du spørger yderligere ind til elevernes svar.
- Klargør materialerne. Print målskiven ud (du finder den på side 6) – gerne i A3-format og gerne en målskive for hvert overordnet spørgsmål, I skal drøfte. På den måde behøver du ikke fjerne elevernes post-its fra skiven undervejs i dialogen. Brug post-its, som er store nok til, at eleverne kan skrive et par sætninger på dem, og gerne i forskellige farver, så hver elev har sin egen post-it-farve. Husk også kuglepenne eller blyanter til alle elever.
- Udvælg elever. Vælg tre-fem elever ud. Det er vigtigt at tænke over sammensætningen af eleverne. Gruppen må gerne bestå af elever, som kan komme med forskellige perspektiver, og de skal samtidig kunne fungere sammen i en gruppe, hvor de kan give plads til hinandens forskellige oplevelser.
- Find et lokale, hvor I kan sidde uforstyrret.
- Afsæt tid til samtalen. Ofte vil 30-40 minutter være tilstrækkeligt, men det afhænger af, hvilket emne der er i fokus, og tiden til rådighed. Hvis I skal diskutere tunge eller svære emner, har I nok brug for længere tid.
- Overvej din relation til eleverne. Er det hensigtsmæssigt, at du står for samtalen med dine elever, eller vil det være mere oplagt, at du bytter klasse med en kollega?
- Overvej, hvordan du vil fastholde det, eleverne fortæller dig. Du kan fx skrive det ned undervejs, lyd- eller video-optage det eller fotografere målskiverne med elevernes pointer.

Emner, du kan tage op med eleverne

Elevernes input kan være relevante og brugbare i mange sammenhænge. Dialogredskabet er velegnet, når I gerne vil vide mere om elevernes perspektiver på både generelle spørgsmål og afgrænsede temaer, fx:

- **Læringsmiljøet:** Hvad kendetegner ifølge eleverne et godt læringsmiljø? Hvad kan I sammen gøre for at skabe gode rammer for elevernes læring?
- **Faglige forløb:** Hvad tænker eleverne om et specifikt fagligt forløb, I netop har gennemført? Hvad synes de, var særligt lærerigt og motiverende? Og hvad var særligt vanskeligt?
- **Arbejdsformer:** Hvordan oplever eleverne de forskellige arbejdsformer, I har anvendt i en periode? Hvad kendetegner et velfungerende gruppearbejde og et dårligt fungerende gruppearbejde ifølge eleverne?

Din rolle som facilitator

Når du faciliterer en dialog mellem flere elever, er det vigtigt, at du:

- Sikrer taletid til alle elever.
- Holder øje med tiden, så du er sikker på at nå hele vejen rundt om det, du gerne vil tale med eleverne om.
- Lytter åbent til det, eleverne har at sige. Undervejs i samtalen er det vigtigt, at du lader eleverne komme til orde. Det kan være, du har oplevet undervisningen anderledes end eleverne, men lad dine egne tanker og oplevelser træde i baggrunden.

1 TRIN

Introducer seancen for eleverne

Start med at fortælle eleverne om rammerne for seancen og emnet. Dvs. hvad I skal tale om, og hvorfor du gerne vil tale med dem. Er det en måde at evaluere et undervisningsforløb på? Er det, fordi årgangsteamet har brug for at vide mere om, hvordan eleverne har det med at arbejde i grupper og hold på tværs af klasserne?

Fortæl også, hvordan du vil bruge det, eleverne fortæller dig. Fortæller du de andre elever i klassen eller dine kolleger, hvad I har talt om, eller er jeres dialog fortrolig?

Sæt rammerne for seancen ved at fortælle, hvordan I skal arbejde, og hvor lang tid I har, og gør det tydeligt, at I skal have en dialog, hvor alle elever skal have plads til at fortælle.

Understreg, at elevernes forskellige oplevelser og erfaringer er vigtige. Det handler ikke om at være enige, men om, at alle får plads til at fortælle.

2 TRIN

Stil spørgsmål til eleverne

Næste skridt er at præsentere dine spørgsmål for eleverne et ad gangen.

Det første spørgsmål kan fx være, hvad eleverne syntes godt om i jeres seneste undervisningsforløb. Når I har talt om det, kan næste spørgsmål handle om, hvad eleverne mener, kunne gøres bedre næste gang.

Hvis I skal tale om arbejdsformer, fx hvordan eleverne oplever gruppearbejde eller fremlæggelser, kan du også starte med at spørge, hvad de godt kan lide ved at arbejde i grupper, og derefter, hvad der er svært ved at arbejde i grupper.

Hver elev skal have en blok med post-its og en kuglepen eller en blyant.

For hvert af dine få overordnede spørgsmål skal I bruge en ny skydeskive, som eleverne skal sætte post-its på.

3 TRIN

Eleverne udfylder post-its

Nu er det tid til at få eleverne på banen. Ud fra dit første spørgsmål, fx "hvad var godt i undervisningsforløbet om 2. Verdenskrig?", skal hver elev udfylde deres egne post-its. Der skal stå en pointe på hver post-it, så I senere kan tale om pointerne en ad gangen.

Det er forskelligt, hvor mange post-its de enkelte elever når at skrive, men sæt gerne en øvre grænse på fx seks post-its pr. elev, da det ellers vil være svært at nå omkring alle sedlerne.

Afsæt ca. tre-fire minutter til at lade eleverne tænke og udfylde deres post-its. Imens lægger du skydeskiven frem midt på bordet.

4

TRIN

Placer post-its på skydeskiven

Nu skal eleverne placere deres post-its på skydeskiven. Elevernes vigtigste pointer skal placeres midt på skydeskiven.

I første runde vælger alle elever den post-it, som de mener, er vigtigst. Efter tur sætter de deres post-it i midten af skydeskiven. I vælger selv, om det er eleven eller dig, der læser sedlen højt.

I næste runde tager I de sedler med pointer, som er lidt mindre vigtige, og sætter dem lidt uden for centrum af skydeskiven. På den måde fortsætter I, indtil alle sedler er placeret.

5

TRIN

Åbn dialogen

Når eleverne har sat de første sedler på, er det vigtigt, at du hjælper eleverne med at åbne dialogen ved at spørge ind til det, de har skrevet. Fx kan du spørge "hvad betyder det?", "vil du prøve at sige lidt mere?" eller "kan du give et eksempel på det?". Hver elev skal have plads til at fortælle om det, han eller hun har skrevet ned. Nogle gange har flere elever måske skrevet det samme, og her er det vigtigt at spørge ind til, hvad de hver især mener – om de ser ens på det, eller om de har forskellige oplevelser.

Det er vigtigt, at du lader eleverne tale og holder dine egne holdninger og refleksioner i baggrunden.

I hver runde spørger du ind til det, eleven har skrevet. På den måde veksler I mellem punkt 4 og 5, til I har været alle sedlerne igennem.

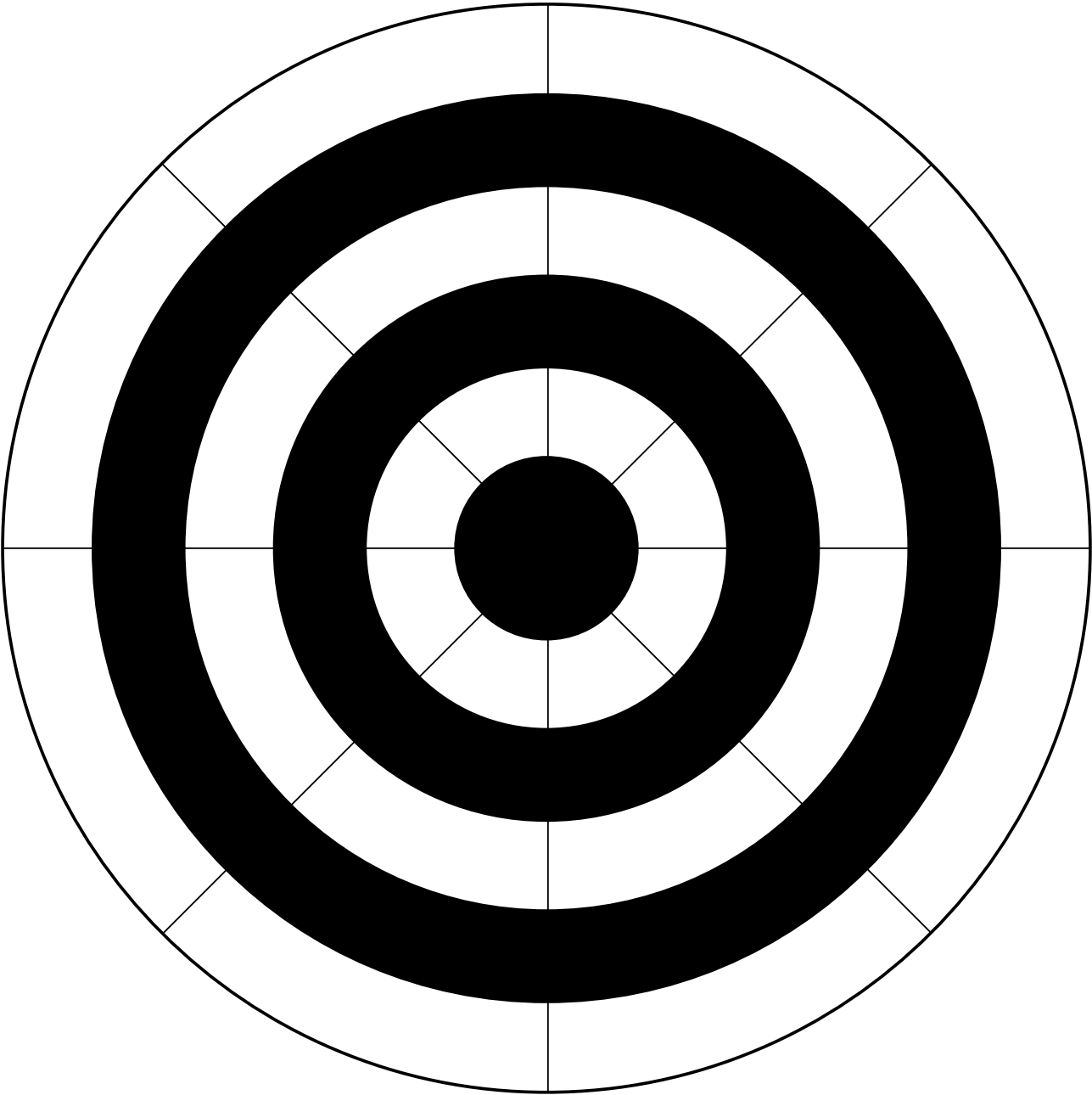
6

TRIN

Afrund seancen

Når alle sedler er blevet sat på skydeskiven, og alle elever har haft mulighed for at komme til orde flere gange, er det tid til at afrunde seancen. Det kan du fx gøre ved at bruge de sidste par minutter på at spørge eleverne, om der er noget, I mangler at få talt om, eller noget, de er kommet i tanke om undervejs og rigtig gerne vil have sagt.

Til sidst afrunder du og siger tak for deres tid og gentager, hvad der nu skal ske, fx at du og nogle kolleger vil bruge elevernes input til at afprøve nye ting i undervisningen eller som afsæt for at arbejde med at forbedre læringsmiljøet.

EVA har brugt metoden

I undersøgelsen Elevernes oplevelse af skoledagen og undervisningen har EVA anvendt metoden, der er beskrevet i denne guide med elever fra 5.-9. klasse.

” I undersøgelsen havde vi fokus på, hvad der ifølge eleverne kendetegner god og dårlig undervisning og gode og dårlige skoledage. Vores erfaring er, at redskabet med fordel kan bruges, når man ønsker at komme tæt på elevernes oplevelse af de forskellige elementer i skoledagen.

Læs mere på eva.dk:

www.eva.dk/grundskole/elevernes-oplevelse-skoledag-undervisning

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) gør uddannelse og dagtilbud bedre. Vi leverer viden, der bruges på alle niveauer – fra institutioner og skoler til kommuner og ministerier.

**DANMARKS
EVALUERINGSINSTITUT**

T 3555 0101
E eva@eva.dk
H www.eva.dk